

י. חתום על ידי צ. יצחק
א. יצחק בן יצחק
ב. יצחק בן יצחק
ג. יצחק בן יצחק
ד. יצחק בן יצחק
ה. יצחק בן יצחק
ו. יצחק בן יצחק
ז. יצחק בן יצחק
ח. יצחק בן יצחק
ט. יצחק בן יצחק
י. יצחק בן יצחק

II. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
III. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
IV. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
V. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
VI. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
VII. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
VIII. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
IX. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא
X. וְהָיוּ לְעָלְמָא כְּלַמְסָא

בסי. אחרון של פסח, ה'תשש"ז

(הנחה בלתי מוגבלת) רחמיכם אל

ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיכרי, והיינו שבין

הענינים שיתחדשו לעתיד לכוא בביאת המשיח יהי' גם החידוש
דונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיכרי. והענין בזה, דהנה
הוי' הוא הוי' ויהי' כאחד^א שלמעלה מזמן ומקום, וככדי שיהי' הגילוי
דשם הוי' אפילו פתובה והשנה כלכר, ומכ"ש שיהי' הגילוי באופן של
הכרה, וכפול באופן על ראי' צריך לזה יגיעה רבה ועצומה כו'. וזוהו
החידוש ולעתיד לכוא, שיהי' הגילוי דהוי' באופן של ראי' בעיני בשר
(וראו כל בשר), הן הגילוי דכתי' כבוד הוי' שכבוד הוא אור מקיף, והן
הגילוי דכתי' פי הוי' שהוא אור פנימי^ב, והגילוי יהי' באופן דראו כל
בשר יחדיו, בהיינו לכולם כשות, וכמ"ש במק"א, כי מלאה הארץ דעה
את הוי', כי כולם ידעו אותו למקטנם ועד גדולם^ג, כולם בשות. וזנה
ידוע שההכנה לכל הענינים שיהיו לעתיד לכוא, היא ע"י הצבחה בזמן
זוהו, וכפרט בזמן הגלות. וההכנה לגילוי שם הוי' היא, מ"ש ועברתם
את הוי' אלקיכם, היינו, שחתי' עבודתכם כ"כ עד שבחתי' הוי' (שפירשו^ד ואלת
הי' הוה ויהי' כאחד) חתי' אצלכם בבחי' אלקיכם כאילו הוא אלקים כו'. וזהו
שלכם, ויעי"י יהי' הגילוי דשם הוי' לעתיד לכוא, שזוהו מ"ש ונגלה כבוד
הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיכרי.

ב) וצריך להביא איך אפשר שיהי' בעולם הגילוי דשם הוי', למעלה

מזמן ומקום, שזוהו גילוי אור הכלי גבול, שהרי התהוות
המציאות היא ע"י הצמצום^א שענינו הוא העלם האור, והיינו, שמצד
הגילוי לא יהי' אפשר להיות התהוות המציאות, כי אם ע"י הצמצום דוקא,
שהוא העלם האור, וא"כ איך אפשר שיהי' בעולם גילוי אור הבלי גבול.

- 14. ישע"י י"א, ט.
13. ישע"י מ"ה.
12. זרע' ונו, סעי"ב (בתי"ב). פודס שער
11. (שער) פ"ד ולא (משג) פ"ט. תניא
10. שעוה"א פ"ד (פכ, א).
9. ראה ד"ה מצה זו העתיר (המשך)
8. תע"ב ח"כ צ' תתקל.

- 14. ישע"י י"א, ט.
13. ישע"י מ"ה.
12. זרע' ונו, סעי"ב (בתי"ב). פודס שער
11. (שער) פ"ד ולא (משג) פ"ט. תניא
10. שעוה"א פ"ד (פכ, א).
9. ראה ד"ה מצה זו העתיר (המשך)
8. תע"ב ח"כ צ' תתקל.

- 14. ישע"י י"א, ט.
13. ישע"י מ"ה.
12. זרע' ונו, סעי"ב (בתי"ב). פודס שער
11. (שער) פ"ד ולא (משג) פ"ט. תניא
10. שעוה"א פ"ד (פכ, א).
9. ראה ד"ה מצה זו העתיר (המשך)
8. תע"ב ח"כ צ' תתקל.

החודש הזה לכם

אינו אש חזק כ"כ, ודוקא כשנאחז בעצים איז הוא בחוץ וכו' רבי.
וכמו"כ יוכן בעבודה, שע"י קיום המצוות בגשמיות ועבודת הכירורים,
אף שהוא בהגשמה, מ"מ, דוקא עי"ז נמשך בחי' טוב הוי' לקוייני,
כדוגמת האש שבצעים (זוהו הוא דוגמת האש שכפחלה, שהיא רק ורוחני
למעלה מאור, כי, אור הוא דוגמת האש שפחתלה, אבל הוא רק בחי' יחוד חיצוני
יותר, שגם זה הוא למעלה מהשתלשלות, אבל הוא רק בחי' יחוד חיצוני
דחור"ב, ראש הוא בחי' האור שבצעים, ועל ידו נמשך בחי' יחוד פנימי
דחור"ב, שזוהו בחי' טוב הוי' לקוייני^א).

וזהו החודש הזה לכם ראש חדשים, וה"ד עשה ירח למועדים וגו',
שזוהי המעלה שבמלכות מצד עבודת הכירורים, ודבר זה נתפרש לו
ע"י דוד מלכא דוקא, שענינו ספירת המלכות. ומסיים במדרש אמרו לו
ישאל ללוד עד שאנו במצרים נטלנו חודש של לבנה, שהרי עיקר עבודת
הכירורים היא במצרים, כמ"ש ערב ר"ב עלה אהם, דקאי על ר"ב
ניצוצות מהרפ"ח ניצוצות שנתכררו במצרים, ונמצא שרוב הכירורים
בירור במצרים. אך מ"מ נתפרש ענין זה ע"י דוד דוקא, והיינו לפי
שגאולת מצרים לא היתה גאולה שלילמה, שהרי יש אחרי' גלות, אמנם
ע"י עבודת הכירורים בבלות זה דוקא שהוא חושך כפול ומכופל, הנה
עכשיו יהי' הגילוי ביותר, שחתי' גאולה שלילמה ואמהות^ב, וכמ"ש כמ"י
(כ"ף הדמיון כלב"ש^ג) צאתן מארץ מצרים אראנו נפללות.

54 ברשימת הנחה — שקטע זה אינו

55 בא יב, לת, וראה כנפי יונה ח"ג ס"י.

56 ראה תור"ו ה"ג ונאמר — פסחים

57 מוכה ו, טו.

58 ראה גם התוספות תש"א ח"ג ע' 78

197 תע"ב ח"כ צ' תתקל

שידי גילוי אוא"ס הכל"ג בהמצאות שנתהוות ע"י הצמצום, שזוה"ע חיבור ב' הפכים.

ג) ודנה לכאורה אפשר לתרץ שהאפשרות לגילוי אור הכל"ג בעולם היא לפי שבאמת אין הצמצום ענין הפכי לגבני, שהרי הצמצום הי"י רק באוא"ס הגבול, ולא באוא"ס הכל"ג, והיינו, דאור הכל"ג רק נעלם במקורו אבל לא נחצצם, והצמצום הי"י רק באור הגבול שנושנתה ע"י הצמצום, וכי"ל שנוסף לכך שהמשכת הקו אינה אלא קו קצר שהוא אור הגבול, הנה עוד זאת, שאור זה נחצצם ונעשה בכחי גבול ע"י הצמצום. וע"ד המשכת האצי לכי"ע, כידוע שגם כבי"ע ישנו המשכת אור האצילות, שהרי ההתהוות לכי"ע הוא ככת האלקות שבאצילות דוקא, אלא שאור האצילות נחצצם בכי"ע, והיינו, שהענין שבאצילות א"ס להפשטותו הוא רק במדריגת האצילות דוקא, אבל לא בכי"ע. וכל זה הוא לפי שאור האצילות הוא האור המצומצם, ולכן נחצצם (ביותר) בכי"ע, וכמו"כ הוא באור הקו שהוא אור הגבול, ולהיותו גבול נחצצם (ביותר) ע"י הצמצום. אמנם באוא"ס הכל"ג לא שייד שחצצם ע"י הצמצום, כי אם שעי"י הצמצום רק נחעלם במקורו. ולכן, גילוי אוא"ס הכל"ג בהמצאות שנתהוות ע"י הצמצום אינו ענין של חיבור הפכים, לפי שהצמצום אינו שייד אליו כלל. והענין בזה, שחיבור הפכים הוא כמו קריעת ים סוף, כמי"ש וכוואו כני"י בתוך היס כיכשה, היינו שגם כיכשה היו כמו בתוך היס, הרי זה חיבור ב' הפכים, דים ויכשה, דים הוא עלמא דאתכסיא, ויכשה הוא עלמא דאתגליא, והחיבור דעלמא דאתכסיא עם עלמא דאתגליא הוא חיבור הפכים, ולכן הוצרך להיות הענין דקי"ס מבחי שלמעלה משניהם (מעלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא) דוקא. ומשום זה בקי"ס הלשון קש"ג, לפי שהוא חיבור הפכים. וכמו"כ הוא בנשמות דאצילות כמו שהם למטה בגוף גשמי, וכעיקר אלו מהם שעסקו בענינים גשמיים, כמו יוסף שהי' נשמה דאצילות, ומ"מ יבוא הכיתה לעשות מלאכתו, למכור ככתבי חושבניו, דוקא ולא בהשכטים, וכיוסף גופא עיקר הפלא הוא שעסק בכתבי חושבניו, ואילו הי' רועה צאן, לא הי' פלא כי"כ. אמנם גילוי אור הכל"ג שאן הצמצום שייד אליו כלל, אינו ענין של חיבור הפכים, ולכן יכול

(11) בשלה יד, טז, כב.
(12) מטה ב, א.
(13) ישלב לט, יא ובתומוג אונקלוס.

ולכאורה הי' אפשר לתרץ שזוה"ע"ד המכואר בעץ חיים, בענין המשכת הקו לאחר הצמצום, דבחתילה הי' אוא"ס ממלא את החלל ולא הי' מקום לעמידת העולמות, ואח"כ סילק אורו הגדול על הצד והמשך קו אחד קצר כו', והקשה בעי"ח, למה הוצרך בחתילה לסלק את כל האור ואח"כ יומשך הקו, ולכאורה, מאחר שאח"כ נמשך הקו בעולמות, הרי מוכח שבהאפשרות העולמות שיהי' בהם גילוי אור הקו, וא"כ למה הוצרך בחתילה לסלק את אור הקו, הרי הי' יכול לסלק רק את שאר האור ושישאור אור הקו. ומתוך כע"ח, דאם הי' נשאר הקו, הנה להייתו גילוי אור (מאור הקודם) לא הי' אפשר להיות העולמות, הנה לאחר ההתהוות אפשר נסתלק האור לגמרי ונתהוו העולמות, ונחטלו ממציאותם. ולכאורה אפ"ל כל שיומשך בהם גם אור הקו ולא יחבטלו ממציאותם. שלאחר שנתהוו העולמות גם בענין המשכת אור הכל"ג לעתיד לבוא, שלאחר שנתהוו העולמות אפשר שיומשך בהם גם אור הכל"ג. אך באמת אין זה דמיון כלל, שהרי כע"ח מדובר בענין אור הקו, קו קצר, שהוא אוא"ס הגבול, ולכן אפשר שיומשך בעולמות, אמנם כאן מדובר אודות אוא"ס שהי' ממלא את החלל שהוא אוא"ס הכל"ג. הנה בבחי' זו אינו מוכן אצד אפשר שאור זה יומשך במציאות העולמות, שכל ההתהוות הוא ע"י הצמצום דוקא. וכייתו אינו מוכן, שהרי גילוי אוא"ס הכל"ג, הי"ע הפכי מענין הצמצום. והנה ידוע שגילוי האור למעלה אינו דומה לגילוי האור מהשמש, שהרי השמש הוא מוכרת בגילוי האור ממנו, משא"כ למעלה שגילוי האור הוא ברצון דוקא, והיינו שקודם הצמצום הי' הוצרך בבחי' גילוי אור דוקא, שיהי' התגבלות כח הגילוי על כח הגבול, כח הגבול על כח הגבול, ויש שהרי גם קודם הצמצום הנה כשם שיש לו כח כבליזי בעל גבול כך יש לו כח כגבול, ומה שהי' גילוי האוא"ס ממלא את החלל, הוא מצד הרצון שיהי' כח הגילוי בהתגברות. ואח"כ הי' הצמצום, לפי שהי' הרצון שיהי' התגברות כח הגבול על כח הגבול. וגם לאחר הצמצום שחזר והאיר כו', אין זה באופן שהרצון הוא שיהי' כח הגילוי בהתגברות, שהרי לכל זאת שהמשכת הקו קצר, אור הגבול, הרי גם זה נמשך ע"י הצמצום דוקא, ובהמשכת הקו נרגש ג"כ פעולת הצמצום. וכיון שענין הצמצום וענין גילוי אוא"ס הכל"ג הם ב' תנועות הפכיים, אין אפשר

9) שער א (דרוש עיגולים ויושר) סוף ענין
ג. וראה גם המשך ח"ס"י ע"ד. המשך ח"ס"ב
ח"א ע"כ. ס"ח"מ ח"ס"י ע"ד. רפג. ח"ס"ד ע"ד.
(קרות לחתולתו).
פ"ר. ועוד.
10) עבודת הקדש ח"א רפ"ח. וראה גם
ספר ירך אמונה (לבעמ"ס עבודת"ק) פ"ח
(קרות לחתולתו).

היינו שהצמצום גופא יהי כלי לאור, שלא זו בלבד שאינו מעלים, אלא אדרבה שמגלה כו', ועי"ז יהי גילוי אוא"ט הכל"ג גם בהמצאות שנתהוות ע"י הצמצום. וכיאר הענין יוכן ע"פ ההפרש בין הגילויים דמ"ת להגילויים דלעתיד, שבמ"ת יהי הגילוי מלמלה למטה, כמ"ש וירד הוי' על הר סיני, ולעתיד לבוא יהי מלמטה למעלה. ואף שלעתיד כתיב ונגלה כבוד הוי', בדרך מלמעלה"ט, הנה האמת הוא שלעתיד יהי לא רק מלמעלה למטה אלא גם מלמטה למעלה. והענין בזה, דהנה, במ"ת יהי הגילוי רק מלמעלה"ט, שהרי בהיותם במצרים היו בני"י משוקעים כו', אלא שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה ונאל"ם, ולכן נתנה להם העבודה דספה"ע בכדי לזכך את עצמם, וגם אז לא פסקה זרהמתן עד מ"ת¹⁹, וגם מה שבמ"ת פסקה זרהמתן ה"י זה בדרך מלמעלה"ט, והגילוי ה"י רק בהנשמה ולא בהגוף, כמאמר רד"ל²⁰ על כל דבור ודבור פרתה נשמתן, נשמתן דייקא, וגם בהנשמה לא ה"י הגילוי בהתייבבות, ולכן פרתה נשמתן. אמנם לעתיד יהי גם בדרך מלמעלה"ט, וכמא"ר²¹ ושמתו דכרכ הענינים, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, כמא"ר²² ויהיו שיהיו ב' דהנה, יש מעלה בכל אחד מבי' האופנים דמלמעלה"ט ומלמעלה"ע, וכאשר הגילוי הוא מלמעלה למטה, אזי הגילוי הוא המשכת העצמות או עכ"פ האור עצמי, אבל גילוי זה אינו בהתייבבות, כיין שהגילוי הוא מצד המעלה ואין המטה כלי לזה. וכאשר הגילוי הוא בדרך מלמטה למעלה, אזי האור הוא בהתייבבות, אבל הוא רק הארה בלבד. וזהו גם כללית ההפרש בין שילוב שוג הוי' כשם אר' לשילוב שם אר' כשם הוי', שהשילוב הוא באופן שהאות הראשון גוב"ג²³, ולכן, כשילוב הוי' באר' גובר אות הראשון דאר', והיינו שהעיקר הוא שם אר', אלא שיש בזה גם המשכת הוי', שגילוי זה הוא הארה מלמעלה"ע, ובא דרך מלמעלה"ע. וכשילוב אר' בהוי' הוא להיפך, שהעיקר הוא גילוי שם הוי', והמטה שמצד שם אר' הוא בהתכללות, וזהו בדרך מלמעלה"ט. אמנם לעתיד יהי ב' המעלות, כדון וכדון, שיהי האור בהתייבבות, ומ"מ יהי גילוי עצם האור. וענין זה נעשה ע"י כללות העבודה להפוך את הצמצום עצמו שיהי כלי לאור, שע"י יהי גם אור הכל"ג בהתייבבות.

(21) ב"ב עה, א. ועוד. וראה לק"ת פ' יתיר כו, ד ואילן.
 (22) ישעי נד, יב.
 (23) תניא שער החרד האמות פ"ב.

(17) יתיר יט, ב.
 (18) הגש"פ פיסקא מצצה זו.
 (19) ראה שבת קמח, שע"ב ואילן.
 (20) שבת פת, ב. ועוד.
 (21) יתיר יט, ב.
 (22) ישעי נד, יב.
 (23) תניא שער החרד האמות פ"ב.

אור הכל"ג להאיר גם בעולם, כמ"ש¹⁹ את השמים ואת הארץ אני מלא, דליות שאין הצמצום שליט על אור הכל"ג, לכן הוא נמצא גם בהשתלשלות. וכמו שאנו רואים בהעבודה דחזרה וכפרט בהעבודה דחשובה שע"י הוא המשכת וגילוי אור הסוכב בעוה"ז, דאף שבכוה"ז הצמצום הוא ביותר, מ"מ ישנו כאן גילוי אור הסוכב, להיות שאין הצמצום שליט על אור הסוכב.

אמנם

כאמת אי אפשר לומר כן, שהרי הרצון בענין הצמצום פעל גם על אור הכל"ג שיתעלם, והיינו, דכשם שהצמצום פעל על אור הגבול, כמ"כ הרצון בהצמצום פעל גם על אור הכל"ג שיתעלם, ואייל הכוונה בהעבודה דועבדתם את הוי' אלקיכם היא שיהי האור בגילוי, שיהי בהיעלם ישנו האור גם מצד עצמו, שהו"ע את השמים ואת הארץ אני מלא, והכוונה בהעבודה היא שיהי האור בגילוי, וא"כ, כשיהי גילוי האור אזי יבטל ענין הצמצום. והיינו, שאף שלגבי העצמות וגם לגבי אור הכל"ג אין הצמצום מונע ומעכב, ולכן ביכלתו להיות בהשתלשלות בגלות מ"מ, כשיתגלה האור איך יתבטל הצמצום ולא יהי מציאות, והרי הכוונה היא שתהי' המציאות, אלא שהמצאות גופא תהי' כחכלית הביטול במציאות, אבל לא שתתבטל המציאות. ועוד זאת, שכל הני"ל הוא אפילו ככתיב כבוד הוי', שהוא אור מקיף, שגם בזה אינו מוכן איך אפשר שיהי בגילוי במציאות העולמות. וכיחתר כל גילוי אור פנימי הוא עי"ז שהמצאות הוי', שהוא אור פנימי, והרי כל גילוי אור פנימי הוא עי"ז שהמצאות נעשית ככתיב כלי אליו. וכפרטיות יותר, הנה ידוע¹⁶ שהכלים הם בני מדריגות ב"ע, והאור יש בו ר' מדרגות, שניתוסף בו גם כתיב אצילות, שהוא ג"כ אור פנימי, אלא שהוא למעלה מבחי' הכלים, ומ"מ יש לו ג"כ אחיזה בכלי. וכל אור פנימי, הן מה שבא בהתלבשות בכלים והן מה שיש לו רק אחיזה בכלים, בהכרח שהגולות היא עי"ז שהמצאות הוא כלי להאור. וא"כ יפלא יותר איך אפשר להיות גילוי האור פנימי במציאות העולם, מאחר שכל התהוות המציאות הוא ע"י הצמצום, וא"כ הרי אין המציאות כלי להאור.

אך

הענין הוא, דע"י העבודה דועבדתם את הוי' אלקיכם מהפכים חשוכא לנהורא, כמ"ש¹⁷ ויאר את הלילה, שתחושך בעצמו מאיר,

(14) ירמי' כג, כד.
 (15) אות"ת ענינים ע' צו ואילן.
 (16) בשלח יד, ב.
 (17) חשוכא לנהורא, כמ"ש¹⁷ ויאר את הלילה, שתחושך בעצמו מאיר,

שכיון שאז יתגלה האור שקודם הצמצום, לכן יהי אלקות בפשיטות, שיהי בהכנה והשגה, ובהכנה, ובראית עין השכל ועד לראי בעיני בשר, כמ"ש ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר, שיהי ענין הראי בעיני בשר, הן בכח' כבוד הוי' שהוא האור מקיף, והן בכחונת פי הוי' שהוא האור פנימי, וגילוי זה יהי באופן דיתדיו, לכללם כשות.

(ו) ויש לקשר זה עם מ"ש²⁹ כי מכל צרה הצילני וכאויבי ראתה עיני, למכל צרה הצילני הוי"ע החסדים, וכאויבי ראתה עיני הוי"ע הגבורות, שהם ענינים הפכים ומ"מ היו כי הענינים ביחד, לפי שהוא גילוי שלמעלה מב' הקוויים. וכמו"כ יהי לעתיד לבוא כי הענינים דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה, כדון וכדון, גילוי אור הבלי גבול בהתיישבות בעולמות, שזהו מ"ש וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר, שגילוי זה יהי לעתיד לבוא, במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו.

(ה) וביאור הענין בעבודה, דהנה, ההפרש בין קודם הצמצום לאחר הצמצום הוא²⁷, שקודם הצמצום אלקות הוא בפשיטות ומציאות בהתחדשות, ואחרי הצמצום נעשה מציאות בפשיטות ואלקות בהתחדשות. והענין כזה, שהעלם הצמצום פעל גם בהמדרגות היותר נעלות, שגילוי האור אינו כמו שהוא בעצם ממש, וכמו בכח' ראשית הקו, שזהו כח' עתיק דא"ק, כמ"ש בע"ד²⁸ שיש כרוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, הנה גם שם ישנו העלם הצמצום, שאינו כמו שהוא בעצם ממש. דכשם שכביראה הפרטית הנה כח' עתיק דכיראה שונעשה מבחי' מלכות דאצילות שמתלבש בכח'כ שכביראה הוי' אינו כמו אצילות ממש²⁹, כמו"כ הוא גם בכיראה הכללית, בכח' עתיק שלעילא מא"ק, אינו כמו שהוא בעצם ממש, והיינו, שגם בכח' זו ישנו העלם הצמצום מה שמציאות בפשיטות ואלקות בהתחדשות. וכמו"כ הוא ההפרש גם בנשמות, דהנה, קודם החטא וגם מיד לאחר החטא הוי' אלקות בפשיטות, כמ"ש²⁷ ושמע את קול הוי' אלקים מתהלך בגן, שד"י קול ה' מדבר עם האדם בג"ע, אבל אח"כ נעשה ההעלם, שמציאות בפשיטות ואלקות בהתחדשות, והיינו, שגם נשמות היותר נעלות שהגיעו בעבודתם להכנה והשגה באלקות, וגם להכרה באלקות ועד לכח' ראי באלקות, הנה כל זה הוא בהתחדשות, שהרי הנחתם הקודמת הוי"ע הישות והמציאות, אלא שע"י עבודתם הגיעו לבח"י האלקות, וכמו באברהם אינו שהסוד שהכיר את בוראו הוי' ממציות העולם, כדאיתא במדרש²⁸ המשל לאדם שראה בירה כו' עד שהציץ עליו בעל הבירה ואמר אני הוא בעל הבירה, כך הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם, וכיון שהתנתחה הקודמת הוי"ע המציאות, ומהו מגיעים לידיעת אלקות, הנה גם לאחרי שמגיעים לידיעת אלקות אינו מופרד הנחה הקודמת ח"י, שכל זה הוא מצד העלם הצמצום. אמנם, כנשמות שנוכק עליהם הפרגוד וכמו שהן למעלה ירדו למטה שלא ע"י הצמצום, שהם נשמות דאצילות, כמו נשמת משה, וכמו"כ בנשיאי חב"ד, הנה אצלם הוא כמו קודם הצמצום שאלקות הוא בפשיטות, וצריך לייגע את עצמו ולהביא ראיות שישנו גם מציאות. וכאופן כזה יהי גם הגילוי דלעתיד לבוא, שיהי אלקות בפשיטות, והיינו,

(24) כהבא לקמן — ראה ד"ה ודוי הענין
העתידי (המשך הענין) ח"י ס"ע מתקלד
ואילך.

(25) שער ט (שער שבו"כ) פ"י.
ע"י פ"א ה"ג.

(26) ראה עץ חיים שער מז (שער סוד
אבי"ע) פ"י, ועוד.

(27) בראשית ג, ת.

(28) ב"י רפ"ל"ט: וראה גם רמב"ם הל'
ע"י פ"א ה"ג.

(29) תולדות (נ"ד) ט. — הקאפיטל שהתחיל
לומר ביי"א ניסן השתא (ע"פ המנהג לומר בכל
יום הקאפיטל חזלים המתאים לשנות חיי

יום הקאפיטל שהתחיל
לומר ביי"א ניסן השתא (ע"פ המנהג לומר בכל
יום הקאפיטל חזלים המתאים לשנות חיי